

ALİ COŞKUN

Sanayimizin dünü bugünü ve geleceği

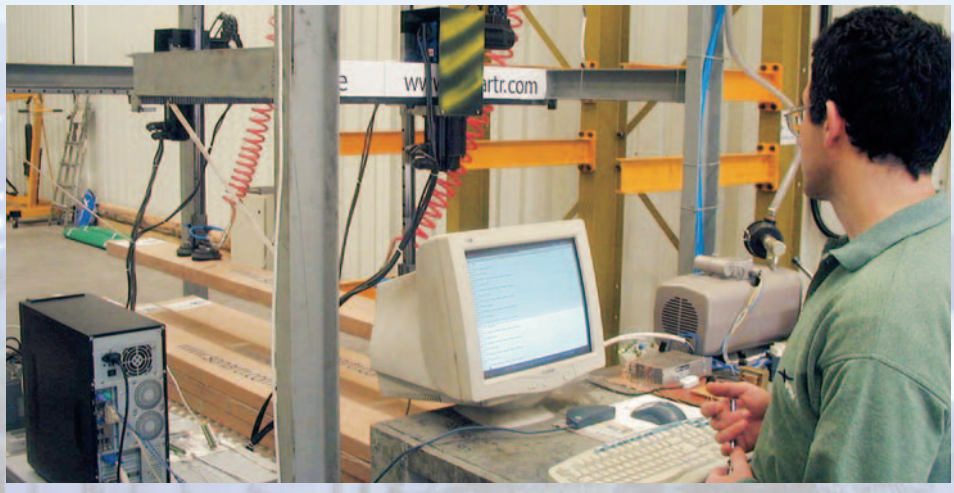
Sanayi katma değerinde, ihracat hacminde ve ihracat içerisinde imalat sanayisinin payında önemli artışlar oldu. Sanayi katma değerinde ortalama yıllık büyüme oranı; 1980-90 döneminde yüzde 6,6, 1990-2001döneminde yüzde 3,7, 2002-2006 (ilk dokuz aylık) döneminde ise yüzde 8,1 olarak gerçekleşti

Türkiye, son dört yılda sağlamış olduğu siyasi istikrarla birlikte ekonomide de dünyada eşi benzeri görülmeyen bir performans göstermiştir. GSMH 19 çeyrektir aralıksız büyüyerek kişi başı milli gelir ilk defa beş bin doların üstüne çıkmış, enflasyonda ve reel faizlerde çok uzun yıllardan sonra tekli rakamlara ulaşılmış, özelleştirme ve doğrudan yabancı yatırım girişlerinde rekorlar kırılmış, kamu borç stokunun milli gelire oranlarında ve bütçe açıklarının indirilmesinde çok olumlu gelişmeler sağlanmıştır.

Ekonomide yaşanan bu gelişmelerin odağında ise sanayi sektörü bulunmaktadır. Zira ülkemizde 1963'ten beri uygulanan beş yıllık kalkınma planı dönemlerinde temel amaç "Sanayiye Dayalı Büyüme" modelidir. Ancak, 1980 yılı öncesi ve sonrasında benimsenen sanayileşme stratejileri ve uygulanan ekonomi politikaları büyük farklılıklar arz etmiştir.

PİYASA EKONOMİSİNİN İLKE VE ESASLARI DEĞİŞTİ

1980 yılına kadar ithal ikamesi politikası uygulanmış; 1980 yılından sonra ise, rahmetli Özal'ın büyük katkılarıyla ihracata dönük sanayileşmenin uygulamaya konulmasıyla, piyasa ekonomisinin ilke ve esaslarının geliştirilmesi yönünde önemli gelişmeler kaydedilmiştir.Türkiye ekonomisinde büyük dönüşümün yaşanmasına neden olan bu reformlar, özel sektörün dinamizminin artırılmasına önemli katkılar sağlamış, özel sektörün yatırımlardaki ağırlığı sürekli yükselmiş ve Türk ekonomisinin iç ve dış etkilere karşı uyum yeteneğini artırmıştır. Böylece, son yıllardaki endüstriyel büyümenin kaynağını özel sektörün yatırımları ve dinamizmi oluşturmuş, ekonomik krizlerin olduğu yıllar dışında, 2000 yılına kadar sanayi büyük bir gelişme göstermiştir.

SANAYİNİN EKONOMİ İÇİNDEKİ AĞIRLIĞI ARTTI

Sanayi katma değerinde, ihracat hacminde ve ihracat içinde imalat sanayisinin payında önemli artışlar olmuştur. Sanayi katma değerinde ortalama yıllık büyüme oranı; 1980-90 döneminde yüzde 6,6, 1990-2001döneminde yüzde 3,7, 2002-2006 (ilk dokuz ay) döneminde ise yüzde 8,1 olarak gerçekleşmiştir.

Sanayideki büyümenin en önemli yansıması dış ticarette gözlenmiştir. Toplam ihracat 1980'den sonra hızla artış göstermiş; 1980 yılında 2,9 milyar ABD Doları'ndan, 2002 yılında 35,8 milyar ABD Doları, 2005 yılında 73,5 milyar ABD Doları ve 2006 yılında ise 85,1 milyar ABD Doları seviyesine ulaşmıştır.

İmalat sanayisi mallarının toplam ihracat içerisindeki payı sürekli artmış; 2000 yılında 25,5 milyar ABD Doları ile yüzde 91'e, 2002 yılında 33,3 milyar ABD Doları ile yüzde 93'e, 2005 yılında 68,8 milyar ABD Doları ile yüzde 93,7'e, 2006 yılında ise 79,9 milyar ABD Doları ile yüzde 93,8'e ulaşmıştır.

Ekonomideki büyümenin bir sonucu olarak, ithal edilen yatırım ve ara mallarının hacmi de artmıştır. Toplam ithalat 1980 yılında 7,5 milyar ABD Doları iken, hızlı bir artışla 2002 yılında 51,5 milyar, 2005 yılında 116,7 milyar, 2006 yılında ise 137 milyar ABD Doları

olarak gerçekleşmiştir. İmalat sanayisi ithalatının, toplam ithalat içindeki payı ise; 2002 yılında yüzde 80,2 iken, 2005 yılında yüzde 80,7, 2006 yılında ise yüzde 78,8 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik büyümenin bir göstergesi niteliğinde olan sanayi üretim endeksleri ve kapasite kullanımlarında da önemli gelişmeler yaşanmıştır. 1981 yılında 33, 2002 yılında 103,3 olan sanayi üretim endeksi, 2006 yılında 137,9'a yükselmiştir. Yine aynı şekilde 1980 yılında yüzde 57, 2002 yılında yüzde 76,2 olan imalat sanayisi kapasite kullanım oranı da 2006 yılında yüzde 81,1'e ulaşmıştır. Sanayileşme süreci, etkisini istihdam yapısı üzerinde de göstermiştir. 2000 yılında toplam istihdamın içerisinde sanayinin payı yüzde 19,2 iken, bu oran, 2005 yılında yüzde 19,4 olarak gerçekleşti, 2006 yılının Kasım ayı itibariyle yüzde 20,5'e yükseldi.

UZUN VADELİ HEDEF VE POLİTİKALAR YAPMA DÖNEMİ BAŞLADI

Yukarıda sanayinin gelişmesini gösteren rakamların oluştuğu dönemlere bakıldığında, son dört yıldaki gelişmelerin sürekli ve daha yüksek olduğu açıkça görülmektedir. Bunun en önemli nedeni ise hiç şüphesiz; milletimizden alınan güçle, hükümetçe uygulanan kalıcı politikalar sonucu sağlanan siyasi istikrarla birlikte, kesimler ve bölgeler arasında tesis edilen sosyal barış ve uluslararası platformda elde edilen itibardır.

Türkiye, siyasi istikrarla birlikte ekonomik istikrarını sağladıktan sonra hedef ve politikalarını uzun vadeli yapmaya başlamıştır. Bu kapsamda iki önemli gelişme yaşanmıştır. Bunlardan ilki Avrupa Birliği ile uyumlu sanayi politikasının kabul edilmesi diğeri ise ilk defa yedi yıllık süreyi içeren kalkınma planının hazırlanmasıdır.

AB'YE UYUMLU SANAYİ POLİTİKASI HAZIRLANDI

Avrupa Birliği'ne uyumlu olarak hazırlanan sanayi politikasının temel amacı; artan dünya rekabet şartları altında, sanayinin rekabet gücünü ve verimliliğini artırarak, özel sektör öncülüğünde, dışa dönük bir yapı içinde, sürdürülebilir büyümeyi devam ettirmektir. Bu çerçeve, tüm firmalara yönelik olarak yatırım ve iş yapmanın önündeki engellerin kaldırılmasına ve verimliliğin artırılmasına yönelik tedbirleri de içinde barındırmak durumundadır.

İLK DEFA YEDİ YILLIK KALKINMA PLANI YAPILDI

Öte yandan ilk defa 2007-2013 döneminde yedi yıllık süre için uygulanacak Dokuzuncu Kalkınma Planı diğer planlardan farklılıklar içermektedir. Bu planda, önceki planlardan farklı olarak; AB müzakerelerinin başlaması, bütünleşme sürecinin daha güçlü bir şekilde sürdürülmesi ve küreselleşmenin de etkisiyle, pek çok alanda bir dizi yapısal reformu gerçekleştirerek, temel özgürlüklerin öne çıkarıldığı, hukukun üstünlüğünün yaşama geçirildiği, bilgi toplumunun temellerinin atıldığı, her yönden güçlü ve istikrarlı modern bir ülke oluşturmaya odaklanan bir anlayış hâkimdir. Bu kapsamda, makro ekonomik istikrarın sağlanması, değişen şartlara hızla uyum sağlayabilen bir kurumsal kapasitenin oluşturulması, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve bireyler ile farklı toplum kesimlerini adil biçimde gözeten bir sosyal politika anlayışının yerleştirilmesi bu yeni kalkınma anlayışının temel taşlarını oluşturmaktadır. Dolayısıyla Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın vizyonu, "İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen ve AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye" olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, Türkiye ekonomisinin gelişmesinin yolunun özel sektörden geçtiğinin bilincinde olarak; ekonomik yapımızı üreten ve rekabet edebilen bir hale getirebilmek için sanayicilerimize ve dolayısıyla ticaret erbabımıza bakanlık olarak, özel önem vermekte olduğumuzu ifade ediyor, tüm okuyuculara saygı ve selamlarımı sunuyorum.

2000 yılında toplam istihdamın içerisinde **sanayi payı** yüzde **19,2** iken, bu oran, **2005** yılında yüzde **19,4** olarak gerçekleşti, **2006** yılının Kasım ayı itibariyle ise yüzde **20,5**'e yükseldi.